

יחיעם

1948

אברהם אוליאל

אמי כוכבה

אבי יקותיאל ז"ל

מסעה של משפחת אוליאל (סבתא זוהרה, דודה מלכה, אבא יקותיאל ז"ל אמא כוכבה עם הילדים זהבה ואברהם). מעפילים ממרוקו. יציאה ממקנס לאלג'יר משם למרסיי צרפת ואח"כ בספינות "נחשון" ו"יחיעם". קפריסין. מדינת ישראל.

להלן יוצג סיפור אישי / משפחתי שיש בו הרבה מן המשותף לסיפוריהם של מעפילים בספינות ואניות אחרות. על ההעפלה בכלל ועל הגירוש לקפריסין בפרט, נכתבו מחקרים, ספרים ומאמרים לא מעטים. אינני מייצג בסיפורי אלא את משפחתי. איני משווה ואיני גורע חלילה כהוא זה מסיפוריהם של אחרים. אין כאן מסמך אקדמי מחקרי אלא רק חלק מסיפור חוויתי של משפחה אחת.

אברהם אוליאל

שיצאנו למסע ממרוקו לארץ ישראל הייתי בן 6 חודשים. לקפריסין בה שהינו כ 7 שבועות, הגעתי כתינוק בן שנה ו 3- חודשים. הדברים המובאים להלן הם בעצם זיכרון של דברים ששמעתי מאבי יקותיאל ז"ל ומאמי כוכבה תיבדל לחיים ארוכים.

הדברים המובאים להלן הם בעצם זיכרון של דברים ששמעתי מאבי יקותיאל ז"ל מאמי כוכבה תיבדל לחיים ארוכים, ומחברים ומקרובים שהיו מעפילים בעצמם. ככל שיש בדבריי אי דיוקים ביחס לעובדות כלשהן יש ליחס אותם ורק לי ואני מתנצל מראש ומקווה שלא יצאה תקלה תחת ידי.

בחיבורי אני מבקש להזכיר את עצם העובדה שהיו מעפילים מצפון אפריקה. חלק גדול מהם העפיל בחמש ספינות (יהודה הלוי, שיבת ציון, הפורצים, לקוממיות ויחיעם). רובם היו ממרוקו ומיעוטם מתוניס מאלג'יריה ומלוב.

אברהם וזהבה עם ההורים

המסע של משפחתי לארץ ישראל נמשך שנה. רובה של שנה זו היינו "אי לגליים", דבר שיצר מתח ודאגה תמידיים. היציאה ממרוקו הייתה אסורה (אי לגלית) וכן השהייה באלג'יר והניסיון להיכנס לארץ. זו הייתה אודיסיאה של ממש.

נדודים, תלאות, טלטולים הרפתקאות וקשיים.

יצאנו מהעיר מקנס במרוקו באייר תש"ז, סבתא זוהרה-אם-אבי, דודה מלכה (אז סולטנה) אחות-אבי ואבי יקותיאל זכרונם לברכה, עם אמי כוכבה (אז ניזמה), אחותי זהבה (אז ז'ורז'ט) בת 3 ואני אברהם (אז אלברט) בן 6 חודשים שניבדל לחיים ארוכים.

נכנסנו למדינת ישראל, שעות לאחר ההכרזה על העצמאות באייר תש"ח.

גם לאחר למעלה מ-70 שנה, לאחר עיון במאמרים, במחקרים, בספרים אקדמיים ובספרי זיכרונות אישיים שכתבו מארגני ההעפלה ומבצעי, כמו גם מעפילים, הלב נרגש ונפעם

מהאומץ, מהתעוזה, מתחושת השליחות

והאחריות שלקחו על עצמם מחוללי

ומבצעי מפעל ההעפלה, שליחים מארץ

ישראל, מקומיים ומלווי הספינות, וכן

מחירוף הנפש, שלהם ושל המעפילים

עצמם.

הכבוד וההערכה למעפילים מצפון

אפריקה שמרצונם החופשי עזבו את

בתיים ואת נכסיהם, את מקומות

עבודתם, את עסקיהם ואת "עתידם"

שם. הצעירים עזבו מאחוריהם הורים,

משפחות, חברים ולימודים. את הכול

נטשו על מנת לממש את החלום, לשוב

למולדת, לארץ הקודש, לארץ ישראל.

בין הבאים מצפון אפריקה היו שהתגייסו

מיד לאחר בואם לארץ, למאמץ המלחמתי

להגן על המדינה, וכך הוסיפו לעוצמה של

היישוב במלחמת העצמאות של המדינה

הצעירה.

רבים מהמעפילים מצפון אפריקה הצטרפו

להתיישבות בקיבוצים.

Special infants quota April, 1948.

Nb.	Name	Age	Sex	Camp	Ship
702.	Kohn Henrik	9/9.1946	M	63	Jechi Am
703.	" Bernat	1917	"	"	"
704.	" Anetta	1918	F	"	"
705.	Mał uz Samuel	6/4.1947x	M	"	"
706.	" Mose	1941	M	"	"
707.	" Chana	1940	F	"	"
708.	" Rut	1938	F	"	"
709.	" Pia	1936	F	"	"
710.	" Aron	1935	M	"	"
711.	" Kamosz a	1913	F	"	"
712.	" Johuda	1993	M	"	"
713.	Adler Terza	8/12.1946	F	"	"
714.	" Toni	1910	M	"	"
715.	" Tova	1912	F	"	"
716.	lizasz i Simi	17/9.1946	M	"	"
717.	" Aneta	1940	F	"	"
718.	" Johuda	1938	M	"	"
719.	" Josif	1936	M	"	"
720.	" Eszter	1913	F	"	"
721.	" Mandi	1934	M	"	"
722.	" Esztera	1913	F	"	"
723.	" David	1908	M	"	"
724.	Beganu Zamlonu	10/4.1947x	M	"	"
725.	" Eszter	1921	F	"	"
726.	" Salom	1920	M	"	"
727.	Sizu Aron	20/11.1947x	M	"	"
728.	" Mose	1913	M	"	"
729.	" Rachma	1927	F	"	"
730.	" Jonan	1922	M	"	"
731.	Abikassis Josef	5/11.1947x	M	"	"
732.	" Hasiba	1932	F	"	"
733.	" Chanan	1913	M	"	"
734.	Freireish Elz a	11/9.1946	F	"	"
735.	" Mose	1915	M	"	"
736.	" Mirjam	1917	F	"	"
737.	Abramovics Julia	2/1.1947x	F	"	"
738.	" Jenta	1912	F	"	"
739.	" Adolf	1912	M	"	"
740.	Ulial Albert	4/5. 1947x	M	"	"
741.	" Etale	1928	F	"	"
742.	" Katien	1918	M	"	"
743.	Levilson Georgette	17/9.1946	F	60	"
744.	" Abraham	1914	M	"	"
745.	" Chava	1917	F	"	"
746.	Sarbert Mirjam	7/4.1947x	F	"	"
747.	" Mandi	1932	F	"	"
748.	" Mose	1923	M	"	"
749.	Aros Abraham	11/7.1946	M	"	"
750.	" Zuna	1941	F	"	"
751.	" Josua	1940	M	"	"
752.	" Abe	1911	M	"	"
753.	" Niszuda	1926	F	"	"

מהארכיון הציוני

על חוף הים בקפריסין

הרקע הנפשי -דתי להעפלה ממרוקו

ירושלים הייתה משאת נפשם, ותכלית חייהם של יהודים במרוקו, אצלם, כל ארץ הקודש התמצתה בשם "ירושלים". עצם הזכרת השם ירושלים על ידי שדרי"ם מארץ ישראל שהגיעו למרוקו עורר בלב יהודי מרוקו לעשות מעל ומעבר ליכולותיהם.

ירושלים הייתה יעד, מושא ומושג שליווה כל נשימה ונשימה, כל פעימה ופעימה בלבבות יהודי מרוקו.

הציפיה לגאולה שתביאם לארץ ישראל הייתה במרכז הוויתם הרוחנית, בדיוק כציפייה, בכל יום, לביאת המשיח, שהיא אחד מעיקרי האמונה היהודית.

אבי נולד לתוך מציאות מנטלית-רוחנית זו. בלשונו: "נולדתי ציוני. מבטן. מלידה! כל תפילותי תקוותי מחשובתי וחלומותי היו רק על ירושלים. תמיד בירכנו ואיחלנו 'לשנה הבאה בירושלים' ". דברי המשורר "אוחיל יום יום אשתאה. עיני תמיד צופיה. מתי אבוא ואראה ירושלים בנויה.. " בטאו את תוחלתו וציפייתו של אבא.

השלבים השונים במסענו ממרוקו למדינת ישראל

בעקבות ההעפלה מאירופה לאחר מלחמת העולם השנייה, הגיעו לקהילות במרוקו ידיעות על אפשרות להגיע לארץ הקודש. הידיעות הועברו מפה לאוזן וכתוצאה מכך זרמו יהודים לאלג'יר שם הוכן מחנה ל"הכשרה" (בחקלאות, שירי מולדתו כדו) ולהמתנה לספינות שתעברנה אותם ישראל."

היציאה החשאית ממקנס (במרוקו) לאלג'יר באפריל 1947 הייתה במסווה של נסיעה לאירוע משפחתי.

להלן דברי אבי ז"ל: "בחול המועד פסח תש"ז, כשיצאתי מבית הכנסת, בעיר מקנס בה התגוררתי, ראיתי קבוצת מתפללים מסתודדים. ניגשתי אליהם ושמעתי שהם אומרים שהתחילה העלייה לארץ ישראל. בלתי לגאלית! לא חוקית! עיני אורו באורות וברקים

כשמעתי את צירוף המילים "ארץ ישראל". בשמחה ובהתלהבות רבה אמרתי שאני אצא ללא דיחוי עם משפחתי לארץ. חברים ניסו להניא אותי מהחלטתי בנימוק של סכנות האורבות בדרך ואי ידיעה על הצפוי לנו. אמרתי שאני נחוש בדעתי. יהיה מה שיהיה, זה רצון השם. אני סומך על השם שיעזור לנו ויביאנו למחוז חפצנו בשלום. כשניסו להניא את אשתי בנימוק של סכנת חיים ממשית לתינוקה בן ארבעת החודשים (לי אברהם כתב שורות אלו), היא השיבה "אם האל יחליט לקחת את בני הוא ודאי ייתן לי אחר במקומו". תודה לאל, שרדתי.

הדברים הללו שעל פניהם מצביעים על חוסר אחריות מזעזע,

מעלים אצלי היום אסוציאציה של העקידה. לא רק נכונות להקריב את הנפש אלא גם את חיי הצאצא, העולל, דבר הקשה פי כמה וכמה! וכל זאת כי: התפיסה הייתה שמדובר בצו האלוהי לאבינו הראשון, צו שתוקפו לדורות, "לך לך מארצך... אל הארץ אשר אראך". הצו לעלות לארץ ישראל.

עוד מדברי אבא: "לא הייתה לי שום סיבה לעכב את העלייה, עזבנו הכול מאחורינו. נסענו ממקנס לפס, ובפס עלינו לרכבת לעיר אוג'דה המרוחקת, במזרח מרוקו. משם נסענו במונית בתנאי מחתרת. בלילה ללא אורות. במתח ובחרדה, בדרכים עוקפות גם לא סלולות. אח"כ הייתה הברחת הגבול בצעידה של קילומטרים רבים, ברגל, בחשאי, בהרים ובגאיות, כ-8 שעות עד אור הבוקר. היעד הייתה מר'ניה (Maghnia), עיירה מעבר לגבול בצד האלג'ירי.

מכאן נסענו לעיר אלג'יר. הלכנו לרחוב באב אל ואד. לבניין ועד הקהילה שם התרכזו עולים ממקומות שונים ממרוקו. באלג'יר טולטלנו ושהינו בבית הוועד, בבית כנסת, בבי"ס אליאנס, במחנה "שלווה ובריאות", במחנה טנס ובמחנה באראקי. החיים והתנאים באלג'יר היו קשים מנשוא. היה חוסר בכל. לא היה אוכל בכלל. רעב ממש. הצפיפות הייתה נוראית. לקחו אותנו למחנה אוהלים, האוהלים נפלו עלינו מדי פעם בעת גשמים.

סה"כ חיכינו באלג'יר כ-7 חודשים. שם סבלנו ממצוקות בעקבות מחסור במזון ומחסור בביגוד. חיינו באוהלים כולל זקנים ותינוקות, כאשר יש חובה בהסוואה ובהסתתרות שיצרו מתח רצוף דאגה וחרדה. על כל אלו נוספה אי ודאות והיעדר ידיעה על ה"מחר". כל התנאים הללו הפיסיים והנפשיים, לא

איפשרו תיפקוד יום יומי שליו, כפי שהיו חיינו במרוקו. הסבל היה רב מאד. בעת שהייתנו באלג'יר חלו ימי ראש השנה יום הכיפורים חג הסוכות ושמחת תורה. זיכרון החגים כפי שנחוגו במרוקו בהשוואה למצב הירוד בו היינו עכרו את רוחנו אך זו לא נשברה. על רקע הקשיים שנוצרו הועלה מדי פעם הרעיון לשוב למרוקו. דחינו רעיון זה על הסף ונותרנו דבקים במטרה הלוא היא ירושלים (ארץ ישראל).

יציאת אניות העפלה מאלג'יר

4 ספינות מעפילים קשורות לאלג'יר. הראשונה הייתה "יהודה הלוי". שתוך כדי איסוף המעפילים התגלתה ונאלצה להפליג בלי להשלים העלאתם. היא קלטה כ-400 מעפילים והפליגה ב-11.5.1947. על החוף נותרו מאות ממתינים, לאחר כחודשיים הגיעה "שיבת ציון" שאספה 411 מעפילים. היא הפליגה ב-16.7.1947. שתי אניות אלו היו היחידות שיצאו מחופי צפון אפריקה (מאלג'יר). אנייה שלישית "הפורצים" שאספה בדרכה ארצה 44 מעפילים באלג'יר יצאה מצרפת. ניסיון נוסף, שנכשל, היה להעלות מעפילים לספינה "החלוץ" ב-6.11.47. אחריו לא הפליגו עוד ספינות מעפילים מחופי אלג'יר.

מרסיי צרפת

משהתברר שלא תהינה עוד ספינות שתאסופנה מעפילים באלג'יר, הועברו אלו שנותרו באלג'יר, ביניהם משפחתי, למחנה במרסיי שצרפת, בו התנאים הפיסיים היו טובים. המחנה יועד ל"הכשרה" ולהמתנה לאנייה שתיקח אותנו לארץ ישראל.

המסע בספינות 'נחשון' ו'יחיעם'.

ממרסיי יצאנו בתחילת מרץ (8.3.1948) בספינה "נחשון" כשעל סיפונה כ-530 מעפילים. הספינה עלתה על שרטון ולאחר מכן בלב ים התקלקלה (תקלות בדוד הקיטור ובמנוע), על כן הועברנו לספינה "יחיעם" שיצאה ב-10.3.1948 מאיטליה כשעל סיפונה 256 מעפילים. סך כולל מעפילי יחיעם הגיע ל-786. כשליש מהם מצפון אפריקה. מרביתם ממרוקו.

התקלות בספינה "נחשון" (בה היינו) התרחשו בטרם הועלו על "יחיעם" כל המיועדים לעלות עליה (באיטליה) על כן הוגבל מספרם כדי שמעפילי "נחשון" יצורפו אליהם. המיפגש, התרחש בלב ים ב-12.3.1948 ליד האי מונטה כריסטו.

החבירה בין הספינות והעברת 530 מעפילי "נחשון" ל"יחיעם" בוצעו כאמור בלב ים, כשהן קשורות זו לזו, לפי אחת העדויות בים גלי.

מבצע ההעברה (שהיה כרוך בירידה לסירות גומי וטיפוס בסולמות חבלים) והיה בו סיכון לא קטן, עבר בהצלחה מליאה.

"יחיעם" הייתה ספינת דייג עשויה מעץ בעלת 2 תרנים, עם מנוע עזר. באחד ממחסניה הוכנו דרגשים מעץ, האחד מעל השני לקליטת 850 מעפילים(!). במהלך המסע "יחיעם" עלתה מספר פעמים על שרטון, והתנגשה בחומת מבצר עתיק. כמו כן היו לא

מעט סערות בים, וגם היו לה מספר תקלות במנוע. היא צוידה במזון 14 ימי הפלגה. בפועל הפלגתה נמשכה 19 יום.

הצפיפות הייתה נוראה. לא היה לנו מקום לישון בלילה ורק בהתערבות רופא בספינה הוסדר לנו מקום.

על מנת להתחמק מהבריטים שתרו אחרי ספינות מעפילים, ניתנה הוראה להימנע משהייה על הסיפון, להישאר בבטן האנייה והפתחים כוסו על ידי ברזנט. החום היה בלתי נסבל, הזעה הקאות והפרשות והיעדר אוויר צח גרמו לצחנה איומה. היה בלתי אפשרי לשמור על היגיינה ותנאי סניטציה בסיסיים גם בגלל הצורך בהגבלה בהקצבת מים. הסבל היה נורא, המזון היה מצומצם ואנשים סבלו מרעב. הצפיפות גרמה להיעדר פרטיות וכל זה הביא מדי פעם לחיכוך בינאיש. אנשים איבדו מדי פעם את שלוותם אך המשיכו לסבול למען המטרה להגיע ל"ירושלים".

הוראה נוספת הייתה להשמיד ולהשליך לים כל מסמך זיהוי על מנת להקשות על הבריטים במקרה שנתגלה (על מנת שלא יחזירונו למקומות מהם יצאנו כפי שקרה עם האנייה אקסודוס). בעקבות תקלה טכנית עגנה הספינה ליד החוף (במיצר capo sparto vento). בגלל החום הרב ותחושת המחנק בבטן הספינה, עלו לסיפון מעפילים שהתקשו לנשום ואחריהם מעפילים נוספים.

הם נראו מהחוף ולמחרת נכתב על הספינה ונוסעיה בעיתונות המקומית דבר שהביא לחשיפתה.

גילוי יחיעם והגירוש לקפריסין

ספינתנו "יחיעם" התגלתה על ידי מטוס סיוור בריטי ב-28.3.1948 כשפניה ליעד הורדת המעפילים, חוף בת ים. משנתגלתה, היא לוותה על ידי אניות מלחמה בריטיות, ונגנחה על ידי משחתת בריטית. נצטוונו להפליג לחיפה ולמחרת ב-29 במרץ 1948 בשעה 3 לפנות בוקר השתלטו הבריטים על הספינה שנוסעיה היו תשושים. זה קרה לאחר ששהינו בים 23 ימים. הועברנו לאנייה הבריטית "אמפייר ריוויל" וגורשנו לקפריסין, למחנה קראולוס ליד פמגוסטה, שהורכב מאוהלים. "שמחנו מאד כשהגענו לקפריסין ולא החזירו אותנו למרוקו, כי התקרבונו לארץ, אבל גם היינו עצובים מהעובדה שנתפסנו".

אמי סיפרה בקשר למזון בעת שהייתנו במחנה בקפריסין: למשפחות לא חסר מזון (מזוננו העיקרי היה תפוחי אדמה

וקופסאות שימורים. אני הסתפקתי בחלב אמי. ינקתי) והן אף הפרישו ממוזנם לרווקים שהמזון שסופק לא הספיק להם. יתרה מכך, לילדים ניתן שוקולד. עוד הזכירו הוריי לטובה את הג'וינט שסייע במחנה.

בקפריסין שהינו כ 7 שבועות. שם חגגנו את חג הפסח תש"ח, חג החרות, עצורים במחנה בריטי ולא בני חורין. "לא ידענו אז שעוד פחות מחודש נשתחרר. כבר היינו שנה בדרך, מפסח תש"ז עד פסח תש"ח".

איני יודע עד כמה הפעילויות השונות שנערכו במחנה היו רלוונטיות לנו, אם בכלל. הוריי היו מטופלים בתינוק ובילדה קטנה. ואזכיר שגם סבתי הייתה אתנו. במשך השנים לא שמעתי מהם דבר על פעילות מיוחדת שעשו במחנה. אמי סיפרה שהילדים הקטנים במחנה היו ב"מוקד". אנשים רבים שיחקו איתם והעסיקו אותם.

אישורי עליה (סרטיפיקאטים) למשפחות עם תינוקות

בעקבות אישור הבריטים של מכסות מיוחדות לעלייה לארץ, למשפחות עם תינוקות, קיבלנו סרטיפיקט לאפריל 1948. את אחותי מסרו לזוג לא נשוי, כאילו היא בתם וכך איפשרו לעוד שני יהודים לארץ ישראל.

יצאנו מקפריסין לפלסטינה ב-14.5.1948 הגענו למחרת ב-15.5.1948 לתל אביב, למדינת ישראל, שעל הקמתה הכריז בן גוריון יום קודם לכן.

הגעה לתל אביב ב-15.5.1948 אבא יקותיאל ז"ל העולה הראשון למדינה

דברי אבא ז"ל: "כאשר הגענו אל מול חוף תל אביב בשעה 11:15 בבוקר, ראינו איך אווירון מצרי מפציץ את תל אביב. צוות הספינה הוריד מהר את דגל ישראל והחליפו אותו לדגל של יוון, כדי להטעות את המטוסים המצריים. מיד ניתנו הוראות להוריד לסירות קודם את הנשים והילדים! אשתי ואני אמרנו: "מה פתאום"?! כי עשינו הסכם בינינו לפני שעזבנו את מרוקו שלא ניפרד, שהיא לא תיסע בלעדי ואני לא אסע בלעדיה, כי כבר קרו מספר מקרים של הפרדת בעל ואשתו. לא ידעתי אז שבסוף יקחו גם את הגברים ולא יפרידו ביניהם. שהכוונה הייתה להקדים את הנשים. חשבתי שהם מפרידים. התחננתי שיתנו לי לרדת לסירה כדי לעזור לאשתי וילידיה. ובקשתי נדחתה. בסוף ראיתי שהסירה התמלאה בנשים וילדים, והיה איזה שוטר גבוה, אז החלקתי בין הרגליים שלו והגעתי למדרגות. ירדתי במדרגות לסירה. למרות שהאנשים ראו אותי, השאירו אותי שם בסירה ואני נסעתי עם הנשים והילדים, הגבר היחידי בסירה. לקחו אותנו לחוף, וירדתי עם תינוקי בידי.

האנייה שלנו הייתה הראשונה שהגיעה לארץ ביום היווסדה של המדינה. בעקבות הפצצת מטוס מצרי בתל אביב בבוקר 15.5.1948 הייתה המולה והירידה לסירות נעשתה בחיפזון. הייתי בסירה הראשונה וירדתי עם בני בידי, ראשון לחוף. כך הפכתי לעולה הלגלי הראשון בישראל לאחר קום המדינה!"

הערה: לימים נודע לי שבחוף תל אביב עגנו שתי אניות נוספות ב 15.5.1948. אחת מהן הגיעה מקפריסין עם מעפילים שגורשו אליה. שמות שלוש האניות: טטי דולורוס ואנדריאה. איני יודע מאיזו מבין שלוש האניות ירדו הנוסעים ראשונים לחוף, ולכן איני בטוח אם אכן אבא הוא הראשון שירד לחוף. אני פונה בזאת לכל מי שבידו מידע כלשהו הקשר לאניות הללו, רשימת נוסעיהן, מועדי הורדות העולים לחוף וכדו לשתף אותי במידע זה.

מבחינתי אבא הוא "העולה הראשון למדינה" אלא אם איווכח אחרת. בכל מקרה, כול העולים בשלוש האניות הנ"ל, היינו העולים (הליגליים) הראשונים שעלו למדינת ישראל ביומה הראשון וכמובן אין זה משנה כלל מי קדם למי ברדתו לחוף.

אלף עולים ראשונים הגיעו למולדת החפשית

מאת כתבנו

בשעה מרינת ישראל, נמל תל-אביב החופשי, עגנו בשבת בצהריים שלוש אניות: "טטי", "אלכסנדרוס" ו"דולורס". הן באו מקפריסין. שלוש האניות יצאו מקפריסין ביום ר' אחר הצהריים, כשלמעלה מאלף עולים על סיפונן, והגיעו כעבור עשרים וארבע שעות ללא הפרעה לתל-אביב.

הנמל העברי מוכן. מפקד הנמל פקידים, מרחים, טרערינמל, טוטרים ואנשי הבטח האורח, כולם יודעים את ערכו של רגע היסטורי זה.

בפעם הראשונה בתולדותיהם של תל-אביב ונמלה מניעים עולים ללא רשיונות של שלטון זה. הנמל המ שחרר מקבל את פני האניות ומפקד הנמל מוסר את 'הוראת היום':

היהודים החוזרים למולדתם — ברוך בואם, זכותם לרדת לארצה החופשית של המדינה העברית.

האניות עונות כמאה פטר מהחוף. טור אחר טור מביאות סירות המנוע את העולים אל החוף.

טטי: — 451, אלכסנדרוס: — 325, דולורס: — 215. אין שואלים לתצר דות ולרשיונות. הסוכנות מביאה 1031 יהודים מהגולה אל ביתם.

העולים ואלה המקבלים את פניהם מאושרים ובאים כאחד. השוטרים פקי די הנמל, פועלים ופקידי הסוכנות משוחחים באדיש עם העולים, אולם רובם יודעים לענות בעברית. החור דשים והשנים הארוכים בגלות הספיר קו למען ילמדו את השפה העברית.

מגישתם הראשונה של העולים היחה עב הספנים. הקהל רואה בהתרגשות כיצד הספנים הינעים מקבלים את הער לים בחיבה. הם עזרו לכל אחד ולחד צו את ידו של כל איש.

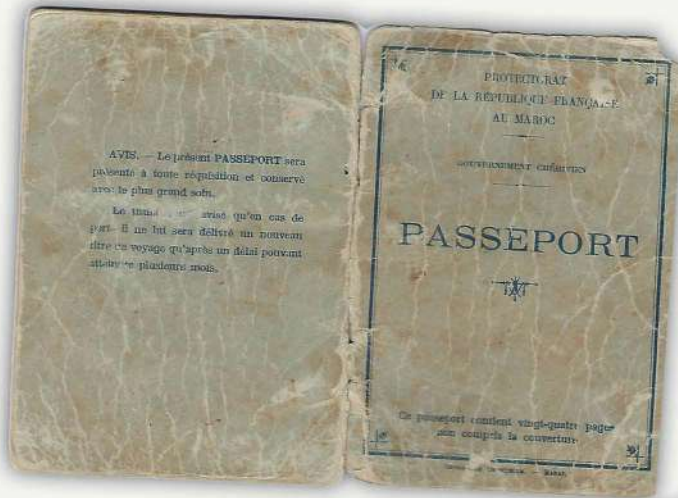
סוקיסוף הגענו הביחה — אומרים העולים כרדתם מסירת המנוע. הם מברכים את הנמל בשלום, את הדגל את הספנים והשוטרים העברים. באר למ הקבלה בקבלת מחלקת העלייה של הסוכנות את פני הבאים. עובדים בז ריזות. העולים הם בני גולים שונים. בהינקות עד לישישה. 18 נשים הרות.

מפעל ההעפלה היה נס גדול לפי כל אמת מידה. על פי התלמוד (ברכות כ עמוד א) הסיבה להתרחשות נס הינה מסירות נפש. המעפילים, למעלה ממאה אלף ועוד רבבת איש ואישה מסרו נפשם יום יום ושעה שעה. כל מפעל ההעפלה ואח"כ העליות ההמוניות לארץ הינם מעשה אלוהי כפי שנכתב בתורה ובנביאים על השבת עם ישראל לארצו על ידי אלוהינו. לי אין ספק שרוח אלוהים "ריחפה על פני המים" והשיבה אותנו, בניו לגבולינו.

המעפילים ובכללם מגורשי קפריסין עברו מסכת ייסורים. ארץ ישראל היא אחת מ"שלוש מתנות טובות שנתן הקדב"ה לישראל" והיא נקנית בייסורים. (הרשב"י. מסכת ברכות. ה עמוד א).

שי עגנון ב "תמול שלשום" כתב:

"אין ישראל אינה נקנית אלא בייסורים,
וכא לחביבה אין ישראל אלו
ומקבל אלוה בייסורים באיבה
זוכה ורואה בבנינו".

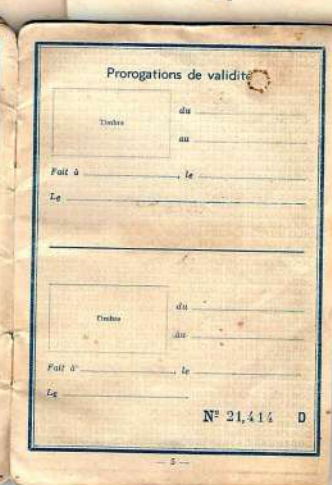
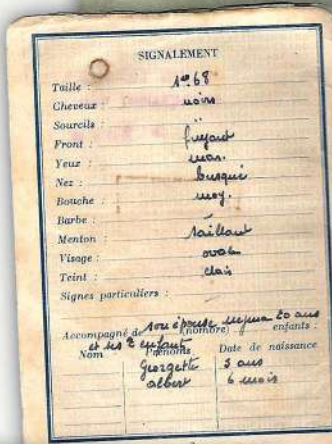
קיבלנו הייסורים באהבה. אין לנו תלונות. אנו מודים לאל!
יהי רצון שנזכה לראות בבניינה ובהתפתחותה ונזכה לבוא השלום על ישראל.

לשמחתי הרבה, לאחר כ 40 שנים של מגורים בחיפה זכו הורי להגשים חלומם ולגור בירושלים. אבא חי את (כ) שני העשורים האחרונים של חייו כתושב ירושלים.

כל ימיו היה אבא גאה בעלייתו ארצה.

כל ימיו היה אבא גאה בעלייתו ארצה.

הוא שמח שזכה לממש חלומו מאז היותו נער, לעלות לארץ ישראל שאת אהבתו אליה ככלל ואת אהבתו לירושלים בפרט הוא השריש בנו. זוהי מורשתו. את זאת הוא הנחיל לנו.

משתתפים בצערו העמוק של אברהם אוליאל על פטירת אמו במהלך הפקת הספר. מן השמים תנוחם.